

Udvandringen i vor Tid.

Indledningsforedrag ved Diskussionen om, hvorledes Samfundet bør stille sig over for Udvandringen. Trykt efter Opfordring fra den nationalekonomiske Forening.

Af Bureauchef **V. Falbe-Hansen.**

Udvandring er tilvisse ikke noget Nyt, jeg behøver kun at erindre Dem om Oldtidens Kolonier, om Middelalderens Folkevandringer, om Enevældens Handels- og Bjærgværkskolonier o. s. v., men hvad der derimod er Nyt, det er den Karakter, Udvandringen i vor Tid har antaget. Forhen var det samlede Masser eller endog hele Nationer, der udvandrede, og de enkelte Udvandrerkarer dannede i Almindelighed hver for sig sit lille Samfund, der mer eller mindre var en Kopi af det Samfund, det havde forladt. Nu derimod udvandre Individerne enkeltvis og uafhængigt af hverandre; det er ikke Aflæggere af det gamle Samfund, der flyttes til en ny Jordbund, men en Mangfoldighed af løsrevne, forskjelligartede Samfundsatomer, der sammenarbejder sig selv til et helt nyt Samfund.

Spor af denne Art Udvandring træffe vi allerede i det 16de og 17de Aarhundrede, navnlig i Udvandringen fra Nederlandene og England; men selv den Gang var det til Dels i samlede Masser, man drog afsted; Udvandrerne vare næsten altid Personer, der stode i Forbindelse med hinanden ved Slægtskab, Menighedsbaand eller paa anden Maade, og de ny Samfund vedbleve som Kolonier

at staa i Forbindelse med Moderstaten; desuden var Udvandringen paa den Tid i Sammenligning med vor Tid højst ubetydelig i Omfang. Det var egentlig først i det 19de Aarhundrede, at Udvandringen antog sin nuværende rent individuelle Karakter, og det er først for 3 à 4 Decennier siden, at den har antaget de storartede Proportioner, den nu har. — Grunden hertil er ikke vanskelig at fatte.

Udvandring i moderne Forstand, de enkelte Individens Udvandring, forudsætter en Frihedsfølelse og Selvstændighedsfølelse, en Frigjørelse fra Statsmagten og de andre Samfundsfaktorer, der vanskeligt kunde findes i større Udstrækning under de tidligere Tiders faste, bundne Samfundsordning. Det var først, da den sociale Frihed og med den Individualitetsfølelsen trængte ned i Folkets Masse, at Individernes Udvandring begyndte. Betegnende i denne Henseende er det, at Udvandringen er stærkest blandt de Folkestammer, hvor Individualitetsfølelsen er stærkest, blandt de germanske Stammer, Skandinaver, Englændere og Tyskere. Latinerne, hos hvem Samfundsfølelsen er langt stærkere, udvandre kun sjældent, de gaa langt mere op i Massen og ere fastere knyttede til Fædrelandet, de kunne ikke rive sig løs fra de gamle Forhold og ikke finde sig til Rette i de ny. Vi se, hvorledes i Amerika Befolkningen i de gamle franske Kolonier i Louisiana og Kanada igjennem Aarhundreder har bevaret deres Sprog og Nationalitet, og endnu med Stolthed betragter sig som Franskmænd, medens derimod Tyskerne og Skandinaverne allerede i 2den Generation ere fuldstændig amerikaniserede og næsten betragte det som en Fornærmelse at mindes om deres fremmede Herkomst.

Skulde man sætte et enkelt Aar som det Tidspunkt, da den moderne Udvandring antog sine nuværende kolossale Proportioner, maatte det være Dyrtidsaaret 1847, da Hveden herhjemme kostede 18 Rdl. Td., og Kartoffelsydommen, navnlig i Irland, fremkaldte forfærdelige Ulykker; alene fra Irland ankom det Aar over 100,000 Individer til Amerika.

I 1848 og 49 tog Udvandringen lidt af, men i de første Aar af Halvtredserne, 1850—54, tiltog den overordentlig stærkt. Folkenes lyse, ungdommelige Forhaabninger fra 1848 vare glippede, Reaktionen var indtraadt i Evropa, og fra Kalifornien og Avstralien lød det lokkende Budskab om de nys opdagede rige Guldminer. Hovedstrømmen af Udvandrere kom fra de britiske Øer, indtil 400,000 Individer forlode aarlig det gamle Land for at søge Lykken i de ny Eldoradoer, og Irland mistede i disse Aar $\frac{1}{6}$ af sin hele Befolkning. Men ogsaa trindt om fra Kontinentets Lande droge Udvandrere bort i Hundredetusenviis; og navnlig fra Tysklands Stater antog Udvandringen en Størrelse, der vakte Regeringernes Forbavselse og Frygt. Efter tyske Angivelser naaede Udvandringen i disse Aar kun op til 100 à 150,000 Individer aarlig, men den officielle amerikanske Statistik viser, at der alene til de forenede Stater ankom indtil over 200,000 Tyskere om Aaret. Baden, Hessen Darmstadt, Hessen Kassel, Würtemberg og Mecklenborg vare de Stater, der da ydede det største Kontingent.

I 1855 synker Udvandringen pludselig til det Halve og er i de næste 7 Aar i en vedvarende Tilbagegang. Guldfeberen havde udraset, Tusender af de Eventyrere, der havde ventet i Løbet af kort Tid at skabe en Formue i det forjættede Land, vendte mismodige og skuffede hjem

og udbredte nedslaaende Beretninger om Forholdene derovre; og Tilstanden i Guldlandene var ogsaa kun lidet lokkende. En frygtelig Handelskrisis udbrod 1855 i Avstralien og Kalifornien, og to Aar senere hærgede den berygtede Verdenskrisis i 1857 Amerikas østlige Stater; de saakaldte «know-nothings», hvis Valgsprog var «Amerika for Amerikanerne», kom til Magten, og i New Orleans og Saint Louis' Gader blev der skudt paa de europæiske Indvandrere.

I de første Aar af Borgerkrigen i de forenede Stater stod Udvandringen paa sit laveste Punkt. I 1861 og 62 ankom kun omtrent 90,000 Indvandrede til Staterne; men fra nu af er den i en vedvarende Fremgang, og i de sidste 5 Aar har den naaet samme Omfang som i Begyndelsen af Halvtredserne.

Nøjagtig at angive Størrelsen af den nuværende Udvandring fra Evropa er ikke muligt; Oplysningerne om disse Forhold ere dels mangelfulde, dels saa uensartede, at de ikke kunne sammenstilles, men man vil sikkert ikke komme langt fra Sandheden ved at ansætte den til i Gjennemsnit omtrent $\frac{1}{2}$ Million Mennesker aarlig. Med Hensyn til det Forhold, i hvilket de enkelte Nationaliteter deltage i Udvandringen, er jeg kun for de forenede Staters Vedkommende i Besiddelse af paalidelige Oplysninger; disse angive, at der i Tiaaret 1861—70 ankom til Unionen *)

*) Man hører undertiden den kinesiske Indvandring til Amerika omtale, som om den var af en ganske overordentlig Størrelse og Betydning; det kan derfor maaske ikke være af Vejen her at meddele, at der i Tidsrummet 1861—70 ialt kun er indvandret 68,000 Kinesere til Unionen, altsaa ikke en Gang Halvdelen af Indvandringen fra de 3 smaa skandinaviske Riger.

fra de brittiske Øer . . .	1,106,976	Individer.
— Tyskland	821,007	—
— Skandinavien	135,684	—
— Frankrig	37,000	—

Hvad nu særligt Udvandringen fra Danmark angaar, da haves kun for de 3 à 4 sidste Aar fuldstændige Oplysninger herom. Derimod angiver den officielle amerikanske Statistik, hvormange Danske der i de sidste 50 Aar hvert Aar er ankommen til de forenede Stater, og af Oplysninger her hjemme fra vides, at i det Mindste nu til Dags gaar saa godt som hele vor Udvandring til dette Land, man vil derfor vist nok ikke fejle betydeligt ved udelukkende at holde sig til de amerikanske Angivelser.

Udvandringen fra Danmark er af en nyere Dato end fra de fleste andre europæiske Lande; indtil for en halv Snes Aar siden var Udvandringen her fra Landet næsten forsvindende. Kun i ganske enkelte Aar, saaledes navnlig i 1836, 1840 og 1848, naaede den op til et Par Hundrede, vel nærmest paa Grund af at enkelte større Selskaber droge bort. I Begyndelsen af Halvtredserne, da Tyskerne og Englænderne i Hundredtusendis strømmede bort, ankom kun ganske enkelte Danske til Amerika, i 1849 kun 8, i 1850 20, i 1851 14 og i 1852 endogsaa kun 3 Individer. I 1857, det store Kriseaar, naaede Udvandringen pludseligt op til over 1000 Individer, men Aaret efter sank den atter ned til et Par Hundrede. Det er først fra 1862, fra den nordamerikanske Borgerkrigs Tid, at den danske Udvandring daterer sin Begyndelse; men den har siden da været i en næsten vedvarende og

stærk Stigen, og den er i de sidste Aar naaet op til omtrent 4000 Individder aarlig*).

Hvorledes Udvandringen her fra Landet vil stille sig i Fremtiden, er jo umuligt at afgjøre, men jeg for min Part er tilbøjelig til at antage, at den i en lang Række af Aar vil beholde sin nuværende Størrelse, ja rimeligvis endog stige betydeligt. Jeg støtter denne min Anskuelse

*) Følgende Oversigt udviser Antallet af Nordmænd, Svenske og Danske, der i ethvert af Aarene fra 1820 til 70 ere ankomne til de forenede Stater i Nordamerika:

	Nordmænd og Svenskere.	Danske.		Nordmænd og Svenskere.	Danske.
1820	3	20	1846	1,916	114
1821	12	12	1847	1,307	13
1822	10	18	1848	903	210
1823	1	6	1849	3,473	8
1824	9	11	1850	1,569	20
1825	4	14	1851	2,424	14
1826	16	10	1852	4,103	3
1827	13	15	1853	3,354	32
1828	10	50	1854	3,513	691
1829	13	17	1855	821	528
1830	3	16	1856	1,157	173
1831	13	23	1857	1,712	1,035
1832	313	21	1858	2,403	232
1833	16	173	1859	1,091	499
1834	42	24	1860	298	542
1835	31	37	1861	616	234
1836	57	416	1862	892	1,658
1837	290	109	1863	1,627	1,492
1838	60	52	1864	2,249	712
1839	324	56	1865	6,109	1,149
1840	35	152	1866	12,633	1,862
1841	195	31	1867	7,055	1,436
1842	553	35	1868	20,420	2,019
1843	1,748	29	1869	41,833	4,282
1844	1,311	25	1870	24,365	3,041
1845	928	54	I Alt	153,928	23,425

I 1871 udvandrede fra Danmark 3,906 og i 1872 6,893 Individder.

nærmest paa den nuværende Udvandrings Karakter. Aarsagerne til Uvandringen her fra Landet maa nemlig ikke søges i enkelte forbigaaende Misvæxtaar, i politiske eller religiøse Tryk, men derimod i Onder, der ere nøje forbundne med den nuværende Samfundsorden, og som vel kunne lindres men ikke hæves; og paa den anden Side er det Haab, der drager vore Landsmænd bort, Udsigterne for Fremtiden i det fremmede Land, heller ikke det er af nogen forbigaaende Natur, det er ikke lokkende Beretninger om snart udtømte Guld- og Sølvminer, men det er den høje Arbejds løn og den billige Jord, Fordele, der gjør det muligt for den Ubemidlede at naa det, der er hans højeste Ønske, men her hjemme er næsten uopnaaeligt for ham, nemlig at kunne leve af at dyrke sin egen Jord; det er Fordele, som Unionen efter al Sandsynlighed endnu i adskillige Aartier vil frembyde i samme Grad som nu. Efterhaanden som flere og flere Danske nedsætte sig i Amerika, faa de Tilbageblevne desuden bedre Kundskab om og Tillid til Forholdene derovre; de aller Fleste faa Slægt eller Venner derovre, til hvem de strax ved Ankomsten kan henvende sig og finde Hjælp og Anvisning, og hvis Beretninger om det fri og raske Liv opliver den Lyst til Vandring og Eventyr, der fra Arildstid findes hos de nordiske Nationer.

At Uvandringen fra Danmark vil vedblive at voxe, bestyrkes ogsaa ved at se hen til Nabolandene. Saa vel i England og Nordtyskland som i Sverig og Norge, er Uvandringen forholdsvis betydeligt større end hos os; fra Norge, der jo paa lidt nær har samme Indbyggerantal som Danmark, ankom saaledes i 1870, det sidste Aar, fra hvilket jeg er i Besiddelse af Oplysninger, over 13,000 Indvandrere til de forenede Stater.

Men selv om Udvandringen her fra ikke skulde tiltage, selv om den skulde holde sig paa samme Størrelse som i de sidste 3 à 4 Aar, saa er dette Tal, 4000 om Aaret, meget betydeligt. Der fødes aarlig omtrent 50,000 Mennesker i Danmark; ved det 25de Aar, der kan sættes som Udvandrerens Gjennemsnitsalder, er der kun omtrent 30,000 tilbage; en Udvandring af 4000 borttager altsaa omtrent en Ottendedel af hver ny fuldvoxen Slægt.

Det vil heraf være indlysende, at vi her have at gjøre med en social Faktor af den aller største Betydning. Hvor ubetydelige ere ikke i Sammenligning med Udvandringen Virkningerne af de andre Midler, der anbefales til at hjælpe Arbejderne op? Kan man ved Associationer, andre Lønningsformer, omfattende Skattereformer etc. hæve Arbejdslønnen et Par pCt., saa anses det for store Ting; men ved Udvandring haves Exempler paa, at Lønnen i kort Tid er hævet 50 til 100 pCt. Uagtet Udvandringen her hjemme fra jo endnu er saa ny og forholdsvis lille — i det sidste Tiaar 1861—70 er der ialt ikke udvandret stort mere end i et eneste Aar fra Norge —, saa er Virkningen deraf dog allerede nu følelig, og fra flere Steder, saaledes navnlig fra Bornholm, Langeland, Maribo, Sorø og Holbæk Amter lyde stærke Klager over, at Udvandringen har formindsket Arbejderbefolkningen.

Virkningerne af Udvandring ere ikke vanskelige at se. Ethvert Individ, der gaar bort, er et Kapitaltab for Samfundet. En bekjendt Statistiker (Engel) har for Tysklands Vedkommende beregnet, at en voksen Arbejders Underhold, Opdragelse og Uddannelse i Gjennemsnit koster Samfundet omtrent 1000 Rdl., dette Beløb gaar tabt ved hans Udvandring; vi have havt Udlæget, men Amerika faar Udbyttet. Desuden tage Udvandrerne ikke saa lidt Kapital

med sig, efter omfattende Undersøgelser og Beregninger, der navnlig ere anstillede i Amerika, kan denne anslaaes til omtrent 300 Rdl. for hvert Individ. Selv om man nu ogsaa tager med i Beregningen, at en Del af Udvandrerne ere Børn, paa hvem der endnu ikke er anvendt saa meget, og en Del ældre Folk, der allerede have tilbagebetalt en stor Del af Udlæget, saa kommer man dog til det Resultat, at en Udvandring af 4000 Mennesker aarlig medfører et direkte Kapitaltab for Danmark af henved 4 Millioner Rigsdaler om Aaret. Hvor stor en Sum dette er, falder ret i Øjnene, naar man erindrer, at den samlede Værdi af vor Overskudsudførsel i Gjennemsnit kun er lidt over 30 Mill. Rdl.

En saa uhyre Udtømmelse maa nødvendigvis mærkes i alle Forhold: Arbejdskraften fordyres for Producenten, Efterspørgselen tager af, Produktionen gaar tilbage, de faste Ejendomme synke i Værdi, Landets Militærmagt svækkes, Skatteindtægterne tage af o. s. v. o. s. v.

Set fra Samfundets Standpunkt synes det altsaa at være store og alvorlige Onder, som Udvandringen medfører, og det er intet Under, at de fleste Stater have søgt ved mangfoldige Midler at modarbejde Udvandringen. — Alligevel kan jeg ikke Andet end anse Udvandring som et umaadeligt Gode for Verden.

Jeg skal ikke nærmere søge at paavise den overordentlige Betydning, Amerikas Bebyggelse ved europæiske Indvandrere har havt og har for vor hele Civilisation, for Videnskab og Kunst, for Handel og Produktion, for al aandelig og materiel Udvikling, jeg skal kun fremhæve en enkelt Side af Sagen, Udvandringens Betydning for Nutidens store sociale Spørgsmaal, Arbejderspørgsmaalet.

Udvandringen bidrager jo til, at Arbejdslønnen stiger,

at Nødvendighedsgjenstande blive billigere, og at Jorden synker i Pris, saa at det bliver lettere for Arbejderen at komme i selvstændig Stilling. Hovedgrunden til de arbejdende Klassers uheldige Stilling er deres for stærke Formerelse. Nationernes Frigjørelse fra Fortidens Monopoler og Indskrænkninger, Laugsbaandet, Familiebaandet, det patriarkalske Tyendeforhold o. s. v. har vel forøget Produktionen, men den har tillige virket til at fremkalde en mærkelig Forøgelse i Folkeformerelsen. Det er et Forhold, der navnlig fremtræder hos de germanske Stammer, og maaske stærkest i Skandinavien. Det er jo bekjendt, hvorledes under Enevældens Herredømme, trods alle Bestræbelser i modsat Retning, Befolkningen igjennem Arhundreder næsten forblev stationær, medens nu Danmarks og Norges Befolkning fordobler sig til næsten det 4-Dobbelte i et Aarhundrede, og vore Folketællinger udvise, at hele denne uhyre Formerelse falder paa de saakaldte arbejdende Klasser. Den Ligevægt mellem Forøgelsen i Befolkningen og Forøgelsen i Produktionens Efterspørgsel efter Arbejdskraft, som Franskmændene bringe til Veje ved paa kunstig Maade, ved mer eller mindre umoralske Midler at holde Fødslerne tilbage, den bringe vi til Veje ved at lade vor Ungdom drage bort og grundlægge ny Samfund paa Amerikas Stepper. Udvandring er et Hovedmiddel mod Nutidens sociale Onder, thi den angriber Ondet i selve dets Rod, den fjerner den overflødige Arbejdskraft, og netop den uroligste og farligste Del deraf.

De Ulemper, Udvandringen skulde medføre, ville ogsaa ved nærmere Betragtning vise sig at være mere tilsyneladende end virkelige. Det er fremhævet, at Udvan-

dring formindsker Landets Produktion, ganske vist, men den formindsker jo ogsaa Befolkningen, og Produktionen formindskes mindre end Befolkningen; thi ved en forøget Anvendelse af Maskiner og ved en forandret Ordning af Produktionen, kan Formindskelsen i Arbejdernes Antal modvirkes; den højere Løn vil ogsaa gjøre Arbejderne bedre og bevirke, at der økonomiseres mere med det end nu. Landet bliver fattigere, men dets Beboere blive rigere, og Fordelingen hensigtsmæssigere og retfærdigere. Og hvad Ulykke er der i og for sig i, at der produceres nogle Tusend Tønder Smør mindre, og at Jorden synker i Pris? Formaalet for vort Arbejde, for vore aandelige og legemlige Anstrængelser er jo dog ikke at producere det størst mulige Antal Tønder Smør, men den størst mulige Udvikling af Mennesket.

Hvad angaar det Kapitaltab, som Udvandringen forarsager, saa er det i Virkeligheden ikke saa stort, som det ved første Øjekast ser ud til; det er vel sandt, at en arbejdsdygtig Mand repræsenterer en ikke ubetydelig Kapital, som ved hans Udvandring gaar tabt; men ved hans Bortgang bliver der jo Plads for en Anden, der ellers ikke havde kunnet finde Anvendelse, i al Fald ikke saa godt lønnet Anvendelse, for sine Evner og Kræfter; ved selve Bortgangen af en Værdi skabes der altsaa en ny Værdi. Det maa ogsaa erindres, at det direkte Kapitaltab, der forarsages ved det Beløb i kontante Penge eller andre Værdier, som Udvandrerne føre med sig, for en stor Del erstattes ved de Summer, Udvandrene sende hjem til Slægt og Venner eller føre med sig, naar de komme tilbage og atter bosætte sig i Hjemmet. Hvor meget dette beløber sig til for Danmarks Vedkommende, er jeg ikke i Stand

til at afgjøre, men det er sikkert meget betydelige Beløb.

Det er endvidere fremhævet, at Udvandringen svækker Staten som Militærmagt og formindsker dens Skatteindtægt. Men selv det er tvivlsomt. Et lille velstaaende og lykkeligt Folk forsvarer sit Fædreland med større Kraft end en stor forsulten, misfornøjet og proletariserende Befolkning. Og nu Skatteindtægten; Udvandring formindsker maaske nok Statens og Kommunens Indtægter, men den formindsker ogsaa, og vistnok mindst i samme Grad, dens Udgifter; den formindsker jo Befolkningen, Gjenstanden for Udgifterne, den er det virksomste Middel til at formindske de i Nutiden med en truende Hurtighed stigende Fattigbyrder, den formindsker endelig Udgiften til Retssikkerhedens Overholdelse, til Fængsler, Arbejdsanstalter og Lignende; hvor mange Forbrydere eller vorde-
dende Forbrydere, Ladegaardslemmer, Tumultuanter og andre Misfornøjede har Amerika ikke befriet os for?

Overvejer jeg alt dette, saa kan jeg ikke Andet end komme til det Resultat, at Udvandring, under Samfundsforhold som de nuværende, maa betragtes som et overordentligt Gode for det Samfund, som Udvandrerne forlade. Hermed er imidlertid endnu ikke afgjort, at Udvandringen i og for sig er et virkeligt Gode, Afgjørelsen heraf beror tillige paa, hvorledes det gaar Udvandrerne i det fremmede Land, lad os derfor gaa over til at undersøge, hvorledes det stiller sig i saa Henseende.

Det er forholdsvis meget let at følge de danske Udvandrerers Skjæbne i det fremmede Land; thi næsten Alle — de 95 pCt. — gaa sammsteds hen, nemlig til de forenede Stater i Nordamerika, Massen af dem høre til den samme Samfundsklasse — omtrent 70 pCt. ere Bønder —,

de søge til samme Egne, og komme omtrent under samme Livsvilkaar.

Det er i det fjerne Vesten, vi finde vore danske Bønder, som Nybyggere i Visconsins og Minnesotas Fyrreskove, paa Jowas, Kansas og Nebraskas Stepper. Det er Landstrækninger med et i det Hele taget sundt og behageligt Klima; kun i de hist og her spredte sumpagtige Lavninger og i de brede umaadeligt frugtbare Floddale herske intermitterende Febre. Jordbunden, et tykt vegetabilsk Muldrag med et Underlag af kalkholdigt Ler, er frugtbar, let at bearbejde og udmærker sig ved en mærkelig Evne til at bevare Fugtigheden, en Omstændighed, der er af stor Betydning under den i disse Egne hyppige Tørke i Sommermaanederne. Steppen er næsten fuldstændig skovløs, kun langs Floderne voxe hist og her nogle Cottonwoods-Træer, Men Træer voxe her med en overordentlig Hurtighed; efter officielle Beretninger have Træerne (Cottonwood og Ahorn) 4 Aar efter Frøets Lægning i Gjennemsnit opnaaet en Højde af 20 Fod og en Tykkelse af 1 Fod og 3 Tommer.

Enhver Nybygger kan efter den saakaldte Homesteadlov optage et vist Kvantum Jord, indtil 160 Akres, af Regeringens Land, kun mod at betale et lille Gebyr, 14 Dollars, og med den Forpligtelse i en vis Tid at bo der, indhegne og opdyrke det. Han kan ogsaa købe Land enten af Staten, af Jærnbane-kompagnierne eller af de talrige private Landkompagnier, Prisen varierer da i Almindelighed mellem $1\frac{1}{4}$ og 10 Dollars pr. Akre, efter Jordens Godhed og Beliggenhed; Betalingsvilkaarene ere altid særdeles lempelige. Med en Sum af omtrent 300 Dollars kan en Mand begynde som Nybygger, optage Homestead eller købe Land, bygge sig

en Træhytte, købe et Par Oxer, de nødvendige Redskaber, Saakorn samt Fødevarer for Sommeren; og Arbejdslønnen er saa høj, at en flink og sparsommelig Mand i Løbet af 2 à 3 Aar uden Vanskelighed kan opspare en saadan Sum. — Jeg skal neden for anføre nogle statistiske Data til Oplysning om Størrelsen af Arbejdslønnen i disse Egne. — De almindeligste Sædarter ere Hvede, Mais og Byg. Jordens Behandling er naturligvis meget skjodesløs og overfladisk, Gødning og Brak er næsten ukjendt, men alligevel giver den jomfruelige Jordbund Aar efter Aar en Afgrøde som vore bedre Jorder. 10 à 11 Fold Hvede, 16 à 17 Fold Byg synes at være Middelafrøder.

Afsætningsforholdene, der ellers danne Hovedvanskeligheden for Nybyggere, saaledes navnlig ogsaa i de australske Kolonier, der ellers forene alle Betingelserne for en kraftig Udvikling, ere i Amerika forholdsvis gode, takket være det tætbefolkede industrielle Østen, de rige over hele Unionen spredte Bjærgsværks- og Mineanlæg med deres store Arbejderbefolkning, de mange sejlbare Floder og Søer, det udstrakte Jærnbaneanet og frem for Alt Amerikanernes Foretagelsesaand og Handelsdygtighed. 1 Dollars pr. bushel Hvede og 70 cents pr. bushel Byg — henholdsvis 6 Rdl. 4 Mk. og 4 Rdl. 4 Mk. for en Tønde — synes at være en almindelig Pris i velbeliggende Egne, og selv i Nebraskas og Minnesotas fjerntliggende Nybygder betales Hveden i Almindelighed med 50 cents, Byg med 40 cents pr. bushel. Prisen paa et Par Arbejdsstude varierer mellem 100 og 150 Dollars, en Hest koster fra 125 til 200 Dollars, et Faar 2 à 3 Dollars.

Det synes indlysende, at med Priser som disse, har en Nybygger, der besidder en Ejendom paa 160 Akres,

eller noget over 100 Tdr. Land, der har færre Dyrkningsomkostninger og færre Skatter at betale end her hjemme, gode Udsigter til med Tiden at blive en velstaaende Mand. Man regner ogsaa almindeligt herude i Vesten, at en flink Mand, der har nogle Hundrede Dollars at begynde med, «i Løbet af 5 Aar kan skabe sig et overflødig og komfortabelt Hjem, sidde roligt og rentefrit paa sin egen Ejendom.» — Selv om Nybyggeren ikke er i Stand til at lægge Noget op, men blot kan holde sig paa sin Ejendom, har han gode Udsigter til at blive en velhavende Mand. Der er en saa rivende Udvikling herude i det fjerne Vesten, en saa stærk Tilstrømning af Indvandrere, en saa kraftig Udvikling af Produktionens Grundbetingelser, at al fast Ejendom stiger i Værdi med en overordentlig Hurtighed. Alene den Omstændighed, at de tilgrænsende Jordstykker opdyrkes, forøger en Ejendoms Værdi, en Ejendom med Naboer har dobbelt saa stor Værdi som en uden; en Jærnbanes Anlæg fordobler flere Gange de nærliggende Jorders Værdi; og en Ejendom, der er opdyrket, der ligger i en bebygget Egn og har nogenlunde gode Afsætningsforhold, betales ofte med 100 Dollars pr. Acre — o: 250 Rdl. pr. Td. Land. — Naar man ser, hvorledes Indvandrere strømme til i Hundredetusenvis, og det ikke blot fra Evropa, men ogsaa fra de gamle mindre frugtbare østlige Stater Massachusetts og New York, for at nedsætte sig paa Stepperne i Vesten, kan man ikke nære Tvivl om, at den fattige Nybygger, der har optaget sit Homestead, bebygget og opdyrket det ved egen og Families Hjælp, naar han blot nogenlunde har Lykken med sig, efter ikke mange Aars Forløb vil finde sig i Besiddelse af en Ejendom, der har adskillige Tusend Dollars Værdi.

Livet er haardt ude i Vesten, der hører megen Energi og frem for Alt et godt Helbred til at holde det ud i Begyndelsen, det er f. Ex. ikke ualmindeligt, at Nybyggerne det første Aar ikke have anden Bolig end en Vogn med Sejldugs Overtræk, en Bræddehytte eller en Hule i en Lerbakke; men overvindes de første Vanskeligheder, blive Anstrængelserne og Besværlighederne rigeligt belønnede. Tusender af danske Bønder have ved deres Flid, Paapassenhed og sejge Udholdenhed erhvervet Velstand for sig selv og skaffet det danske Navn et godt Ry blandt Vestens Beboere; og det er sikkert den almindelige Mening der udtales, naar det i den sidste officielle Beretning om Indvandringen til de forenede Stater siges om Skandinaverne: «Industrious, economical, and temperate, their advent should be especially welcomed». — Det er ikke alene i materiel Henseende, at den danske Arbejder vinder ved at udvandre til Amerika; de ny storartede Forhold, det fri ubundne Liv, Omgangen med de opvakte og energiske Amerikanere og Deltagelsen i den stærkt udviklede Selvstyrelse paavirker ham i høj Grad. Den danske Bondekarl, der har opholdt sig her nogle Aar, er næsten ikke til at gjenkjende, han er bleven magrere, men livligere i sine Bevægelser, frejdigere i hele sit Væsen, han har faaet flere Interesser, større og friere Blik paa Livet.

Udvandringen maa saaledes betragtes som et Gode ikke blot for de Tilbageblevne, for det gamle Samfund, men ogsaa for Udvandrerne selv og for deres ny Fædreland. Og maatte man ikke forudse et saadant Resultat? Udvandring er jo ikke Andet end en Omsætning af menneskelige Kræfter, som Handelen en Omsætning af Varer; Udvandrereren drager bort fra de Steder, hvor Arbejds-

kraften er for rigelig tilstede og derfor betales slet, der hen, hvor de ubenyttede Naturkræfter kun vente paa Mennesket for at træde i hans Tjeneste. Det er jo kun en Opfyldelse af det guddommelige Bud: «Vorder frugtbare og mangfoldige og opfylder Jorden og gjør Eder den underdanig».

Efter disse indledende Bemærkninger skal jeg nu gaa over til det, der er den egentlige Gjenstand for Diskussionen her i Aften, til Spørgsmaalet om, hvorledes Samfundet bør stille sig over for Udvandringen, og for ikke at optage for megen Tid skal jeg her fatte mig i Korthed, idet jeg forbeholder mig i Løbet af Diskussionen at komme tilbage til de enkelte Punkter, hvorom der maatte ytre sig Tvivl.

At Samfundet i al Almindelighed talt bør stille sig velvilligt over for Udvandringen, derom kan der vel næppe være Tvivl, paa den anden Side tror jeg heller ikke, at Staten eller Kommunen bør træde positivt til for at fremme Udvandringen; thi som oven for er paavist, er den allerede i god Gang, og desuden tror jeg, at Friheden her som i næsten alle økonomiske Forhold er den bedste Regulator; naar Udvandringen lades fri, vil den rette sig efter det Pres, som selve Samfundsforholdene udøve paa den, udvides eller indskrænkes efter som Spændingen i Samfundet voxer eller aftager. Dermed er imidlertid ikke sagt, at det Offentlige ikke bør tage sig af Udvandringen. Det er utvivlsomt rigtigt, naar Staten saaledes som den nu gjør varetager Udvandrerens Interesser paa selve Overfarten; men dermed er ikke Alt gjort; baade ved Afrejsen her fra og ved Ankomsten til det fremmede Land

gaar en Mængde Misligheder i Svang, som Staten vist nok baade kan og bør modarbejde. Jeg ved saa vel fra anden paalidelig Kilde som og af egen Erfaring, at det ingenlunde er sjældent, at danske Udvandrere ere Gjenstand for Bedragerier, der ofte have deres Kilde her hjemme, at de f. Ex. sendes til New Orleans og Texas giftsvangre Sumpegne, at de bedrages ved Prisen paa Jærnbanebilletten eller sendes ad store Omveje til Bestemmelsesstedet, f. Ex. lægge Vejen til Chikago om ad New Orleans — omtrent det Samme, som om man vilde rejse fra Kjøbenhavn til London via St. Petersburg —, at der er solgt dem ligefrem falske Billetter o. s. v. Og selv om Udvandrerne ikke ere Gjenstand for Bedrageri, ere de ved deres Ankomst til det fremmede Land saa ubehjælpssomme under de ny og storartede Forhold, at de ofte ved egen Dumhed lide mere Skade end ved Andres Bedragerier*). Ulemper som disse kunde Staten for en

*) Et ret betegnende Exempel her paa indtraf kort før min Ankomst til Washington. To danske Landsbysmede vare ankomne til New York, de skulde naturligvis til Chikago, Udvandrerne forjættede Land; men paa Farten over Atlanterhavet havde de udklækket den snedige Plan at spare Jærnbanebilletten og gaa til Fods fra New York til Chikago — det er en Rejse paa et Par Dages Jærnbane-fart —; de kunde rigtignok ikke et Ord Engelsk, men mente sagtens at kunne finde Vejen, de behøvede jo blot at følge langs med Jærnbanen. Som sagt saa gjort, da deres Kammerater rutschede afsted med Toget, fulgte de bag efter til Fods, med deres Bagage paa Nakken. Hvorledes det gik dem paa Vejen, vides ikke; men 14 Dage efter Afrejsen ankom de, blottede for Alt, med sønderrevne Fødder og halvdøde af Hunger og Udmattelse, til Washington, hvor de heldigvis traf en Mand der forstod Dansk — det var selve den danske Konsul —, han fik dem lagte ind paa et Hospital og der efter sendte til deres Bestemmelsessted. De vare komne ind paa et fejlt Spor og simpelthen gaaede mod Syd i Steden for mod Nordvest.

stor Del afhjælpe ved her hjemme at oprette en Institution, til hvilken Udvandrerne kunde henvende sig og faa paalidelige Oplysninger om Forholdene i det Land, hvor de agte sig hen, og ved i Chikago, i de vigtigste Havne-stæder i Amerika og maaske paa enkelte Pladser i Avstralien at ansætte lønnede Konsularagenter, der kunde staa Udvandrerne bi med Raad og Anvisning. Det eneste Sted, hvor Forholdene i saa Henseende ere heldigt ordnede, er New York, hvor der desuden findes det bekjendte Emigranthjem Castle Garden; men f. Ex. i Portland i de forenede Stater, et af Endepunkterne for den vigtigste af alle Emigrantlinjerne, «Allan Linjen», findes, saa vidt mig bekjendt, ikke engang en Vicekonsul, til hvem de mange danske Udvandrere, der hvert Aar ankomme her til, kunne henvende sig i Tilfælde af Misligholdelse af Kontrakten fra Kompagniets Side, Sygdom eller lignende Tilfælde. — En anden Foranstaltning, som jeg tror vilde være heldig, var, om der blev stillet større Midler til Politiets og Fængselsselskabernes Raadighed, til derfor at sende Forbrydere, Skjøger, Urostiftere og andre for Samfundet farlige Personer bort; Erfaringen har vist, at de i det fremmede Land langt snarere rejse sig end her hjemme. Jeg antager, at det ligeledes i mange Tilfælde vilde være i Kommunernes egen Interesse, om de hyppigere end nu sendte arbejdsdygtige Almisselemmer, navnlig hele Familier, hvis Forsørger endnu er arbejdsdygtig, ud af Landet. Men naar Samfundet benytter Udvandring som et Middel til at skille sig af med de for det farlige Individ, er det sikkert ogsaa dets Pligt til en vis Grad at paase disses Tarv strax ved Ankomsten til det fremmede Land og ikke som nu tro, at Alt er gjort, naar Overfarten er betalt. Jeg har selv i Amerika

hørt «Runners» prale af, hvorledes de vare i Stand til øjeblikkeligt at erfare, hvem af de danske Udvandrere, der vare transporterede derover af Politiet eller Fængsels-selskaberne, og hvorledes de forstode ved Trusler og Kneb at forknytte disse Stakler og faa dem i deres Magt, for, efter at have berøvet dem Alt hvad de ejede, at sælge dem til Seelenverkopere i Syden.

Til Slutning skal jeg tillade mig at henlede vor saa aktierige Tids Opmærksomhed paa den Omstændighed, at det sikkert vilde være et særdeles rentabelt Foretagende at oprette et Aktieselskab med det Formaal at købe og her hjemme fra kolonisere en eller anden lille Prærie i de vestlige Stater i Nordamerika. Det vilde for mange danske Udvandrere være et overordentligt Gode, om de her hjemme kunde købe den Jord, de ønskede, være visse paa at komme til en god Plads og paa et Sted hvor de traf Landsmænd, og frem for Alt sikres mod de mange Snyderier, der i Amerika ere saa hyppige ved Salg af Land. At Foretagendet, naar det blev godt bestyret, vilde være rentabelt, kan næppe betvivles, de amerikanske Landkompagnier gjøre gode Forretninger, uagtet den ordinære Rentefod derovre er 10 à 12 pCt.; det som det kommer an paa, er kun snarest muligt at faa virkelige Nybyggere til at nedsætte sig paa Kompagniets Land, og i denne Henseende vilde et dansk-amerikansk Selskab vist nok være heldigere stillet end et udelukkende amerikansk.

Der hersker her hjemme kun altfor almindeligt den Anskuelse, at Udvandring i nationaløkonomisk Henseende er et Onde, hvis De, mine Herrer, dele min Betragtning-maade om denne Sag, vil jeg tillade mig at foreslaa, at

den nationaløkonomiske Forening vedtager en Resolution, hvori det udtales, at Udvandring saa vel i nationaløkonomisk som i almindelig social Henseende maa betragtes som et Gode for Samfundet; jeg tror, at en saadan Udtalelse ikke vil være uden Betydning over for den offentlige Mening.

Nedenstaaende Tabel angiver Størrelsen af Arbejdslønnen i 1870 for Landarbejdere i de forenede Stater, til hvilke største Delen af de danske Udvandrere nu for Tiden udvandre. — Efter officielle Kilder. —

Alle Angivelser ere i Dollars og cents. En Dollars var i 1870 omtrent 10 Mk. dansk. Der gaar 100 cents paa en Dollar.

D a g l ø n .

	Øvede Arbejdere.				Ikke øvede Arbejdere.			
	Om Sommeren.		Om Vinteren.		Om Sommeren.		Om Vinteren.	
	Med Kost og Logis.	Uden Kost og Logis.	Med Kost og Logis.	Uden Kost og Logis.	Med Kost og Logis.	Uden Kost og Logis.	Med Kost og Logis.	Uden Kost og Logis.
	Dol. ets.	Dol. ets.	Dol. ets.	Dol. ets.	Dol. ets.	Dol. ets.	Dol. ets.	Dol. ets.
Viskonsin . .	1. 40	1. 81	» . 94	1. 34	1. 4	1. 40	» . 73	1. 10
Minnesota . .	2. »	2. 50	1. 17	1. 67	1. 39	1. 46	1. 3	1. 49
Jowa	1. 49	1. 97	1. 3	1. 46	1. 9	1. 52	» . 76	1. 18
Kansas . . .	1. 33	1. 96	1. 4	1. 60	1. 4	1. 50	» . 84	1. 30
Nebraska . .	1. 63	2. 25	1. 13	1. 75	1. 25	1. 88	1. »	1. 50
Kalifornien .	2. 11	2. 69	1. 50	2. 6	1. 52	2. 15	1. 22	1. 70
Dakota . . .	2. 57	3. 18	1. 46	2. 15	1. 94	2. 75	2. »	2. 75

Maanedsløn med Kost og Logis.

	Øvede Arbejdere.		Ikke øvede Arbejdere.		Tjeneste- plger.
	Sommer.	Vinter.	Sommer.	Vinter.	
	Dol. cts.	Dol. cts.	Dol. cts.	Dol. cts.	
Viskonsin. . .	25. 2	17. 68	16. 76	14. 60	8. 85
Minnesota . .	29. 11	20. 11	20. 55	15. 89	8. 98
Jowa	24. 88	18. 39	18. 85	14. 4	9. 31
Kansas	23. 33	20. 83	19. 67	14. 83	9. 50
Nebraska . . .	25. "	20. "	20. 25	16. "	14. 50
Kalifornien . .	42. 69	33. 89	30. 53	26. 61	27. 89
Dakota	40. "	27. 50	30. "	52. "	20. "

Da der navnlig i Byen New York nedsætte sig mange danske Haandværkere, kunde det maaske være af Interesse at kjende Arbejdslønnen her. Følgende Tabel viser den Løn, til hvilken Castle Gardens Arbejdsanvisningskontor har skaffet Udvandrerne Arbejde.

Læredrenge	4 til 5 Dol. om Ugen.
Bagere	6—14 — om Maaneden med Kost og Logis.
Barberere	9—15 — om Ugen.
Opvartere	10—30 — om Maaneden med Kost og Logis.
Bogbindere.	10—18 — om Ugen.
Grovsmede	2—3 ¹ / ₂ — om Dagen.
Murere	3 ¹ / ₂ —4 — om Dagen.
Slagtere	10—20 — om Maaneden med Kost.
Møbelsnedkere	2—3 — om Dagen.